

ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТІЙКОСТІ ДИНАМІЧНОЇ РІВНОВАГИ, ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ*

© 2015 СКРИНЬКОВСЬКИЙ Р. М., МАКСИМЧУК Я. С., ХАРУК К. Б.

УДК 65.01

Скриньковський Р. М., Максимчук Я. С., Харук К. Б.

Діагностика економічної стійкості підприємства і роль інформації та комунікації в контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку*

У науковій статті сформовано систему діагностики економічної стійкості підприємства. Визначено, що основними бізнес-індикаторами діагностики економічної стійкості підприємства є: рівень фінансової стійкості підприємства (містить показник забезпечення підприємства власними коштами, показник незалежності, показник фінансової стабільності, показник маневреності власного капіталу, показник швидкої ліквідності, показник абсолютної ліквідності, показник поточної ліквідності); рівень виробничої стійкості підприємства (розраховується за показником фондовіддачі, показником фондозабезпеченості, показником продуктивності праці, показником якісного стану основних засобів, показником виробничого потенціалу, показником рентабельності виробництва, показником матеріаломісткості); рівень організаційно-управлінської стійкості підприємства (враховує показник відношення управлінських витрат до темпів підвищення обсягів виробництва продукції, показник економії апарату управління, показник опрацювання інформації); рівень кадрової стійкості підприємства (обчислюється за показником плинності кадрів, показником стабільності персоналу, показником задоволеності потреб працівників, показником підвищення кваліфікації працівників, показником рівня освіти працівників); рівень науково-технічної та інноваційної стійкості підприємства (включає показник рентабельності інновацій, показник рентабельності витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи); рівень інвестиційної стійкості підприємства (містить показник рентабельності інвестицій, показник інвестиційної активності, показник терміну окупності інвестицій, показник обсягу інвестицій у виробництво); рівень ринкової стійкості підприємства (обчислюється за показником рентабельності продажу продукції, показником рентабельності чистих активів, показником товарності, показником рівня маркетингових досліджень). Установлено, що вагому роль у контексті забезпечення стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку підприємства відіграють інформація та комунікації.

Ключові слова: підприємство, економічна стійкість, діагностика, бізнес-індикатори, динамічна рівновага, інформація, комунікації

Рис.: 1. **Формул:** 1. **Бібл.:** 17.

Скриньковський Руслан Миколайович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

Email: uan_lviv@ukr.net

Максимчук Ярослава Сергіївна – кандидат економічних наук, викладач кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

Email: yaroslava_maksimchuk@mail.ru

Харук Катерина Богданівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри демографії, трудових відносин і соціальної політики, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

Email: katelyna.kharuk@meta.ua

УДК 65.01

UDC 65.01

Скриньковский Р. Н., Максимчук Я. С., Харук Е. Б.

Диагностика экономической устойчивости предприятия и роль информации и коммуникации в контексте устойчивости динамического равновесия, функционирования и развития

В научной статье сформирована система диагностики экономической устойчивости предприятия. Определено, что основными бизнес-индикаторами диагностики экономической устойчивости предприятия являются: уровень финансовой устойчивости предприятия (содержит показатель обеспечения предприятия собственными средствами, показатель независимости, показатель финансовой стабильности, показатель маневренности собственного капитала, показатель быстрой ликвидности, показатель абсолютной ликвидности, показатель текущей ликвидности); уровень производственной деятельности предприятия (рассчитывается по показателю фондоотдачи, показателю фондообеспечения, показателю производительности труда, показателю качественного состояния основных средств, показателю производственного потенциала, показателю рентабельности производства, показателю материалоемкости);

Skrinkovskyy R. M., Maksymchuk Ia. S., Kharuk K. B.

Diagnostics of the Enterprise Economic Security and the Role of Information and Communication in the Context of Sustainability of Dynamical Equilibrium, Operation and Development

In the scientific article a system for diagnostics of the enterprise economic security is developed. It has been determined that the main business indicators for diagnostics of the enterprise economic security are: the level of the enterprise financial stability (contains the indicator for the enterprise provision with its own funds, rate of independence, financial stability indicator, current assets to equity ratio, liquid ratio, absolute liquidity ratio, current liquidity ratio); level of the enterprise production activity (calculated on the output-capital ratio, capital-labor ratio, index of workforce productivity, quality indicators of fixed assets, production potential indicator, production profitability ratio, input-output coefficient); level of organizational and administrative activities of the enterprise (takes into account the ratio of administrative expenses to the rate of increase in production volume, rate of saving of the managerial apparatus, rate of information processing); level of employee loyalty to the enterprise (calculated on the rate of personnel

* Роботу виконано в рамках конкурсу на здобуття премій для студентів ВНЗ і молодих учених, що присуджуються НАН України у 2015 р.

уровень организационно-управленческой деятельности предприятия (учитывает показатель отношения управленческих расходов к темпам повышения объемов производства продукции, показатель экономики аппарата управления, показатель обработки информации); уровень кадровой устойчивости предприятия (вычисляется по показателю текучести кадров, показателю стабильности персонала, показателю удовлетворенности потребностей работников, показателю повышения квалификации работников, показателю уровня образования работников); уровень научно-технической и инновационной деятельности предприятия (включая показатель рентабельности инноваций, показатель рентабельности расходов на научно-исследовательские и опытно-конструкторские работы); уровень инвестиционной деятельности предприятия (содержит показатель рентабельности инвестиций, показатель инвестиционной активности, показатель срока окупаемости инвестиций, показатель объема инвестиций в производство); уровень рыночной устойчивости предприятия (вычисляется по показателю рентабельности продаж продукции, показателю рентабельности чистых активов, показателю товарности, показателю уровня маркетинговых исследований). Установлено, что важную роль в контексте обеспечения устойчивости динамического равновесия, функционирования и развития предприятия играют информация и коммуникации.

Ключевые слова: предприятие, экономическая устойчивость, диагностика, бизнес-индикаторы, динамическое равновесие, информация, коммуникации

Рис.: 1. **Формул.:** 1. **Библ.:** 17.

Скрыньковский Руслан Николаевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятий и информационных технологий, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

Email: uan_lviv@ukr.net

Максимчук Ярослава Сергеевна – кандидат экономических наук, преподаватель кафедры экономики предприятий и информационных технологий, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

Email: yaroslava_maksimchuk@mail.ru

Харук Екатерина Богдановна – кандидат экономических наук, доцент кафедры демографии, трудовых отношений и социальной политики, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

Email: kateryna.kharuk@meta.ua

Постановка проблеми. У результаті вивчення практики функціонування вітчизняних підприємств (зокрема ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «ММК ім. Ілліча», ПАТ «МК «Азовсталь», МК «Запоріжсталь») встановлено, що більшість підприємств на сьогодні не спроможні перебувати у стані динамічної рівноваги, а також недостатньо повно зберігають стійкість у ринковому середовищі. Ці процеси гальмують їх розвиток і не надають можливості ефективно функціонувати. У цьому контексті особливо актуальною постає проблема діагностики економічної стійкості підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні аспекти економічної стійкості підприємства представлені у дослідженнях таких вчених-економістів: О. В. Ареф'євої, Х. С. Баранівської, А. О. Босака, Д. М. Горинської, С. П. Кобця, В. В. Красової, Т. І. Лункіної,

turnover, rate of personnel continuity, indicator of employee satisfaction, personnel development indicator, education level of employees); level of scientific and technical and innovative activity of the enterprise (including index of profitability of innovations, profitability of expenditures on research and development works); level of investment activity of the enterprise (includes index of investment profitability, rate of investment activity, rate of return on investments, rate of investment in production); level of market reliability (calculated on index of return on sales, index of return on net assets, index of marketability, level of market research). It has been identified that an important role in the context of sustainability of dynamical equilibrium, operation and development of enterprises is played by information and communication.

Key words: enterprise, economic security, diagnostics, business indicators, dynamical equilibrium, information, communication

Рис.: 1. **Formulae:** 1. **Bibl.:** 17.

Skrynkovskyy Ruslan M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Business Economy and Information Technology, Lviv University of Business and Law (vul. Kulparkivska, 99, Lviv, 79021, Ukraine)

Email: uan_lviv@ukr.net

Maksymchuk Iaroslava S. – Candidate of Sciences (Economics), Lecturer, Department of Business Economy and Information Technology, Lviv University of Business and Law (vul. Kulparkivska, 99, Lviv, 79021, Ukraine)

Email: yaroslava_maksimchuk@mail.ru

Kharuk Kateryna B. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Demography, Labor Relations and Social Policy, Lviv University of Business and Law (vul. Kulparkivska, 99, Lviv, 79021, Ukraine)

Email: kateryna.kharuk@meta.ua

Н. А. Любченко, О. В. Мазоренко, М. В. Савченко, Р. В. Фецура, О. С. Харитонові, А. О. Чіп, Н. В. Шевчук, О. В. Шляги, А. Янковської та ін. [1 – 15].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Варто зауважити, що проблематика економічної стійкості підприємства (суб'єкта господарювання) постійно перебуває у центрі наукових досліджень, однак окремі аспекти у цьому напрямі не розкриті повною мірою. Зокрема, подальшого дослідження потребують питання діагностики економічної стійкості підприємства, а також вивчення (або з'ясування) ролі інформації та комунікації в контексті:

- 1) стійкості динамічної рівноваги;
- 2) стійкості функціонування;
- 3) стійкості розвитку.

Постановка завдання. Метою наукової роботи є формування системи діагностики економічної стійкості

підприємства на засадах бізнес-індикаторів і вивчення ролі інформації та комунікації у контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами вивчення наукових праць за окресленою проблематикою [1 – 8] виникає необхідність у представленні найбільш вдалих визначень сутності категорії «економічна стійкість підприємства» з урахуванням (або виходячи із) сутності самого поняття «стійкість».

Так, згідно з економіко-математичним словником за ред. В. І. Данилова-Данільяна [1], під стійкістю слід розуміти рівновагу та можливість певної системи, маючи складну поведінку, залишати незмінними свої характерні особливості та властивості [1, с. 557].

Відповідно до цього, у науковому дослідженні Л. О. Чіп [2] встановлено, що «економічна стійкість підприємства» – це можливість підприємства до самостійного розвитку та функціонування за рахунок підтримки виробничого потенціалу на такому рівні, в умовах якого би здійснювалось виробництво конкурентоспроможної продукції, а також забезпечувався процес досягнення економічної рівноваги, ритмічності виробництва і безперервного розвитку. Система діагностики техніко-технологічної бази, організаційного рівня і ресурсо- та енергозбереження підприємства в контексті економії витрат, бездефектності та ритмічності виробництва представлена у праці [16].

Натомість О. С. Харитонові [3] зазначає, що економічна стійкість підприємства згідно з ресурсним підходом – це ключова основа підприємства до набуття конкурентних переваг, яка формується в результаті забезпечення стійкості різних ресурсів підприємств до загроз зовнішнього середовища [3].

Поряд із цим, вченими-економістами О. В. Ареф'євою та Д. М. Городинською [4] запропоновано таке визначення сутності поняття «економічна стійкість підприємства», під яким слід розуміти певний набір взаємопов'язаних складових, які призначені для ефективного розвитку та функціонування підприємства, а також для забезпечення такого обсягу ресурсів, який необхідний підприємству [4, с. 84].

Водночас автори наукової праці [5] (проф. Р. В. Фещур, Х. С. Баранівська) в результаті опрацювання низки літературних джерел за проблемою виділили 4 основні підходи до розгляду та тлумачення сутності економічної стійкості підприємства у процесі його функціонування та розвитку. Згідно із першим підходом, економічна стійкість підприємства – це стійкий стан підприємства, яке перебуває в умовах динамічної рівноваги. За другим підходом, економічна стійкість підприємства трактується як уникнення проблем фінансової стійкості, забезпечення конкурентоспроможності та недопущення до банкрутства. З точки зору третього підходу, під економічною стійкістю підприємства слід розуміти стійкість розвитку підприємства, а з позиції четвертого – стійке економічне зростання, що відображає динамічну рівновагу підприємства та його ефективний розвиток [5, с. 286].

За результатами опрацювання наукових праць [4 – 8] встановлено, що економічна стійкість підприємства містить такі складові: фінансову, кадрову, виробничу, управлінську, інвестиційну, науково-технічну, ринкову (маркетингову) та ділову.

Так, науковці [4] (О. В. Ареф'єва, Д. М. Городинська) пропонують оцінювати економічну стійкість підприємства, виходячи із її основних функціональних складових, ключовими індикаторами якої є [4, с. 85]:

- фінансові індикатори;
- кадрові індикатори;
- виробничі індикатори;
- управлінські індикатори;
- інвестиційні індикатори;
- маркетингові індикатори.

Окрім того, у праці [2], економічна стійкість підприємства оцінюється за такими ключовими індикаторами:

- 1) індикатори рентабельності та прибутковості (індикатор рентабельності активів, індикатор рентабельності продукції, індикатор рентабельності власного капіталу, індикатор рентабельності валового прибутку, індикатор запасу надійності, індикатор оборотності капіталу);
- 2) індикатори ліквідності та платоспроможності (індикатор абсолютної ліквідності, індикатор поточної ліквідності, індикатор термінової ліквідності, індикатор забезпечення власними оборотними коштами) [2] (Л. О. Чіп).

На підставі аналізу праці О. С. Харитонові [3] діагностику економічної стійкості підприємства потрібно проводити в контексті забезпечення його конкурентоспроможності за індикаторами:

- рівня якості ресурсів. Для довідки: систему діагностики використання трудових, матеріальних, фінансових та енергетичних ресурсів підприємства представлено у науковій праці [17];
- рівня зовнішньої загрози ресурсам;
- рівня стійкості ресурсів до зовнішніх загроз;
- рівня максимальної якості ресурсів;
- максимального рівня загроз;
- максимального рівня стійкості ресурсів зовнішнім загрозам [3].

Натомість у науковому джерелі [6] В. В. Красновою та М. В. Савченко представлено методику оцінювання економічної стійкості підприємства в контексті ризику її втрати. Дана методика передбачає визначення інтегрального рівня ризику втрати економічної стійкості підприємства, а також представлення бальної оцінки показників, які формують цей інтегральний рівень. Так, до ключових показників розрахунку інтегрального рівня ризику втрати економічної стійкості підприємства належать такі [6, с. 31]:

- 1) рівень фінансової стійкості (показник забезпечення підприємства власними коштами, показник незалежності, показник фінансової стабільності);
- 2) рівень ринкової стійкості (показник рентабельності активів, показник рентабельності продажів продукції, показник рентабельності виробництва);
- 3) рівень ділової стійкості (показник оборотності активів, показник відношення обороту дебіторської та кредиторської заборгованості);
- 4) рівень управлінської стійкості (показник опрацювання інформації);
- 5) рівень кадрової стійкості (показник плінності кадрів, показник стабільності персоналу);

- 6) рівень виробничої стійкості (показник фондівдачі, показник фондозабезпеченості, показник продуктивності праці, показник якісного стану основних засобів).

Водночас варто звернути увагу на методичний підхід до оцінювання економічної стійкості підприємства у праці [7], запропонованого науковцем С. П. Кобцем. Ключовими етапами цього підходу є [7, с. 307]:

- визначення системи показників, що характеризують економічну стійкість підприємства та її ключові складові (фінансову стійкість, виробничу стійкість, управлінську стійкість, кадрову стійкість, інвестиційну стійкість, маркетингову стійкість, науково-технічну стійкість);
- проведення стандартизації показників оцінювання економічної стійкості;
- встановлення основних показників оцінювання економічної стійкості підприємства;
- інтерпретування основних показників та визначення рівня економічної стійкості підприємства.

Поряд із цим, система показників, яка характеризує економічну стійкість підприємства та її складові включає [7, с. 308 – 309]:

- 1) рівень фінансової стійкості (показник фінансової стабільності, показник маневреності власного капіталу, показник забезпечення підприємства власними обіговими коштами, показник незалежності);
- 2) рівень виробничої стійкості (показник виробничого потенціалу, показник фондорентабельності, показник придатності основних засобів, показник рентабельності виробництва);
- 3) рівень управлінської стійкості (показник відношення управлінських витрат до темпів підвищення обсягів виробництва продукції, показник економії апарату управління);
- 4) рівень кадрової стійкості (показник плинності працівників, показник стабільності працівників, показник задоволеності потреб працівників, показник підвищення кваліфікації працівників);
- 5) рівень інвестиційної стійкості (показник рентабельності інвестицій, показник інвестиційної активності);

- 6) рівень маркетингової стійкості (показник рентабельності продажів за чистим прибутком, показник рентабельності продажів за прибутком від продажів);
- 7) рівень науково-технічної стійкості (показник рентабельності інновацій, показник рентабельності витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи).

Крім цього, у монографії Т. І. Лункіної [8] представлено методичку оцінювання рівня економічної стійкості підприємств. У ключі цієї методики автором, в результаті опрацювання низки фахових праць з поданої проблематики, запропоновано такі показники до оцінювання економічної стійкості підприємства [8, с. 49]:

- індикатори фінансової стійкості (показник фінансової автономії, показник стабільності, показник швидкої ліквідності, показник абсолютної ліквідності, показник поточної ліквідності);
- індикатори виробничої стійкості (показник рентабельності господарської діяльності, показник рентабельності виробництва, показник фондівдачі, показник матеріаломісткості, показник прибутку);
- індикатори маркетингової стійкості (показник рентабельності продажу продукції, показник рентабельності чистих активів, показник товарності, показник рівня маркетингових досліджень);
- індикатори організаційно-кадрової стійкості (показник плинності працівників, показник стабільності працівників, частка основних працівників у загальній структурі, показник рівня освіти працівників);
- індикатори інвестиційно-інноваційної стійкості (показник терміну окупності інвестицій, показник обсягу інвестицій у виробництво, показник рентабельності інвестицій, показник рентабельності інновацій).

З огляду на вищезазначене та враховуючи інформацію у літературних джерелах [1 – 8], автором [14] встановлено, що діагностику економічної стійкості підприємства слід проводити за формулою (1):

$$I_{ЕСП} = \sqrt[3]{C_1 \times v_1 + C_2 \times v_2 + C_3 \times v_3 + C_4 \times v_4 + C_5 \times v_5 + C_6 \times v_6 + C_7 \times v_7}, \quad (1)$$

де $I_{ЕСП}$ – інтегральний рівень економічної стійкості підприємства (суб'єкта господарювання);

C_1 – рівень фінансової стійкості підприємства (містить показник забезпечення підприємства власними коштами, показник незалежності, показник фінансової стабільності, показник маневреності власного капіталу, показник швидкої ліквідності, показник абсолютної ліквідності, показник поточної ліквідності);

C_2 – рівень виробничої стійкості підприємства (розраховується за показником фондівдачі, показником фондозабезпеченості, показником продуктивності праці, показником якісного стану основних засобів, показником виробничого потенціалу, показником рентабельності виробництва, показником матеріаломісткості);

C_3 – рівень організаційно-управлінської стійкості підприємства (враховує показник відношення управлінських витрат до темпів підвищення обсягів виробництва продукції, показник економії апарату управління, показник опрацювання інформації);

C_4 – рівень кадрової стійкості підприємства (обчислюється за показником плинності кадрів, показником стабільності персоналу, показником задоволеності потреб працівників, показником підвищення кваліфікації працівників, показником рівня освіти працівників);

C_5 – рівень науково-технічної та інноваційної стійкості підприємства (включає показник рентабельності інновацій, показник рентабельності витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи);

C_6 – рівень інвестиційної стійкості підприємства (містить показник рентабельності інвестицій, показник інвестиційної активності, показник терміну окупності інвестицій, показник обсягу інвестицій у виробництво);

C_6 – рівень ринкової стійкості підприємства (обчислюється за показником рентабельності продажу продукції, показником рентабельності чистих активів, показником товарності, показником рівня маркетингових досліджень);

$V_1, V_2, V_3, V_4, V_5, V_6, V_7$ – коефіцієнти вагомості відповідно до рівня фінансової, рівня виробничої, рівня організаційно-управлінської, рівня кадрової, рівня науково-технічної та інноваційної, рівня інвестиційної та рівня ринкової стійкості підприємства.

Кожен із рівнів, які у сукупності формують економічну стійкість підприємства, обчислюється за певними показниками, які необхідно звести до одного виміру методом експертних оцінок.

За результатами опрацювання низки літературних джерел за окресленою проблематикою та вивчення практики функціонування та розвитку вітчизняних підприємств, ІЕСП рекомендується інтерпретувати за такою шкалою оцінювання:

- 0 – 0,3 – рівень економічної стійкості підприємства є низьким, що свідчить про нездатність підприємства зберігати свою рівновагу у конкурентному середовищі та неможливість ефективно функціонувати та розвиватися;
- 0,4 – 0,7 – рівень економічної стійкості підприємства є середнім, що свідчить про невисоку здатність підприємства зберігати свою рівновагу у конкурентному середовищі та невисоку можливість ефективно функціонувати та розвиватися;
- 0,8 – 1 – рівень економічної стійкості підприємства є високим, що демонструє високу здатність підприємства зберігати свою рівновагу у конкурентному середовищі та високу можливість ефективно функціонувати та розвиватися.

Висока економічна стійкість підприємства передбачає знаходження підприємства у динамічній рівновазі, ефективне функціонування та безперервний розвиток.

Відтак, стійкість динамічної рівноваги підприємства характеризує його можливості у підтримці своїх властивостей та характеристик у такий момент часу, за якого спостерігається значний вплив чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Водночас стійкість функціонування підприємства свідчить про його можливості не відхилятися від напряму динамічної рівноваги під допустимим на відповідному щаблі розвитку впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Натомість стійкість розвитку підприємства – це можливості підприємства до підтримання відповідного оптимізованого напряму свого розвитку за умов дії значних внутрішніх та зовнішніх чинників [5, с. 287].

Слід зазначити, що вагому роль у контексті забезпечення стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку підприємства відіграє інформація та комунікації.

Достовірна інформаційна база підприємства, а також правильно побудовані комунікаційні процеси, через які передаватиметься інформація, є ключовими чинниками (факторами) стійкості стабільного функціонування та розвитку підприємства у конкурентному ринковому середовищі в умовах невизначеності. Відтак, визначення ролі інформації та комунікації у контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку підприємства представлено на рис. 1.

Висновки. Результати досліджень [14; 16; 17], узагальнення та опрацювання літературних джерел [1 – 13; 15], а також вивчення практики функціонування суб'єктів господарювання дозволили визначити, що ключовими бізнес-індикаторами системи діагностики економічної стійкості підприємства є такі:

- рівень фінансової стійкості підприємства;
- рівень виробничої стійкості підприємства;
- рівень організаційно-управлінської стійкості підприємства;
- рівень кадрової стійкості підприємства;
- рівень науково-технічної та інноваційної стійкості підприємства;
- рівень інвестиційної стійкості підприємства;
- рівень ринкової стійкості підприємства.

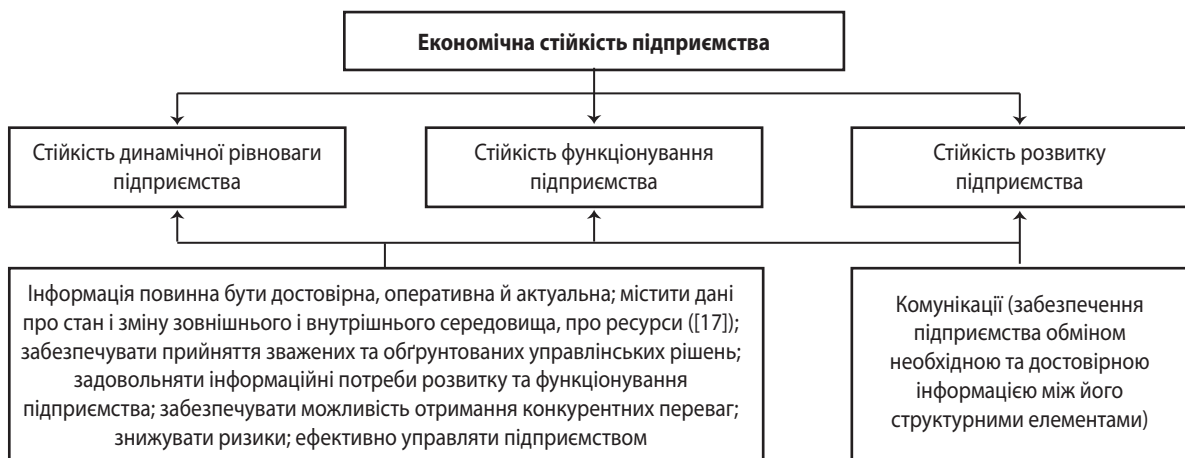

Рис. 1. Роль інформації та комунікації у контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку підприємства

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 9 – 14; 16; 17]

Встановлено, що вагому роль у контексті забезпечення стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку підприємства відіграє інформація та комунікації.

Так, інформація повинна бути достовірною, оперативною й актуальною; містити дані про стан і зміну зовнішнього і внутрішнього середовища, дані про ресурси; забезпечувати прийняття зважених та обґрунтованих управлінських рішень; задовольняти інформаційні потреби розвитку та функціонування підприємства; забезпечувати можливість отримання конкурентних переваг; знижувати ризики; ефективно управляти підприємством. Водночас, за допомогою комунікацій підприємство буде забезпечене обміном необхідною та достовірною інформацією між його структурними елементами.

Перспективи подальших розвідок в цьому напрямі полягають у формуванні системи цілей діагностики діяльності підприємства з урахуванням діагностики економічної стійкості підприємства і ролі інформації та комунікацій у контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування і розвитку – як однієї із часткових діагностичних цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Экономико-математический энциклопедический словарь / Под ред. В. И. Данилова-Данильяна. – М.: Большая российская энциклопедия; Инфра-М, 2003. – 688 с.
2. Чіп Л. О. Підвищення економічної стійкості аграрних підприємств у ринкових умовах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Л. О. Чіп; Дніпропетр. держ. аграр. ун-т. – Дніпропетровськ, 2008. – 20 с.
3. Харитоновна О. С. Економічна стійкість підприємства як основа забезпечення його конкурентоспроможності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (підприємства машинобудівної та металургійної галузей) / О. С. Харитоновна; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2008. – 18 с.
4. Ареф'єва О. В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8 (86). – С. 83 – 90.
5. Фещур Р. В. Економічна стійкість підприємства – становлення понятійного базису / Р. В. Фещур, Х. С. Баранівська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Проблеми економіки та управління. – 2010. – № 684. – С. 284 – 290.
6. Краснова В. В. Особливості діагностики втрати економічної стійкості підприємства / В. В. Краснова, М. В. Савченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – Т. 3. – № 3. – С. 29 – 32.
7. Кобець С. П. Методичний підхід до оцінювання економічної стійкості підприємств / С. П. Кобець // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3. – С. 307 – 311 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua>
8. Лункіна Т. І. Забезпечення економічно стійкого розвитку сільськогосподарських підприємств на основі інтенсифікації виробництва: монографія / Т. І. Лункіна. – Миколаїв, 2011. – 196 с.
9. Шляга О. В. Інформаційне забезпечення системи управління машинобудівних підприємств: автореф. дис. ... канд.

екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (машинобудування та металургія) / О. В. Шляга; Приазов. держ. техн. ун-т. – Маріуполь, 2007. – 19 с.

10. Шевчук Н. В. Інформація як економічний ресурс: сутність і роль у забезпеченні конкурентоспроможності сучасного підприємства / Н. В. Шевчук // Ефективна економіка. – 2012. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

11. Мазоренко О. В. Формування інформаційного середовища функціонування та розвитку підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / О. В. Мазоренко; Харківський нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Х., 2014. – 20 с.

12. Босак А. О. Економічне оцінювання та розвиток комунікацій в управлінні машинобудівним підприємством: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (машинобудування та приладобудування) / А. О. Босак; Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів, 2007. – 23 с.

13. Любченко Н. Л. Система комунікаційного менеджменту підприємства / Н. Л. Любченко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 10. – С. 40 – 45.

14. Скриньковський Р. М. Освітньо-фаховий потенціал персоналу як фактор впливу на інвестиційну привабливість підприємства: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.07 / Р. М. Скриньковський; Львівський ун-т бізнесу та права. – Львів, 2014. – 233 с.

15. Янковська Л. А. Управління підготовкою та перепідготовкою працівників промислового підприємства в системі менеджменту персоналу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.02 / Л. А. Янковська; Держ. ун-т «Львівська політехніка». – Львів, 2000. – 20 с.

16. Скриньковський Р. М. Діагностика техніко-технологічної бази, організаційного рівня і ресурсо- та енергозбереження підприємства в контексті економії витрат, бездефектності та ритмічності виробництва / Р. М. Скриньковський // Бізнес Інформ. – 2015. – № 5. – С. 178 – 184.

17. Скриньковський Р. М. Діагностика використання трудових, матеріальних, фінансових та енергетичних ресурсів підприємства як інструмент управління елементами його виробничо-господарської діяльності / Р. М. Скриньковський // Проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 249 – 254.

REFERENCES

Arefieva, O. V., and Horodynska, D. M. "Ekonomichna stikiť pidpriemstva: sutnist, skladovi ta zakhody z ii zabezpechenia" [The economic stability of the enterprise: essence, constituents and measures to ensure it]. Aktualni problemy ekonomiky, no. 8 (86) (2008): 83-90.

Bosak, A. O. "Ekonomichne otsiniuvannia ta rozvytok komunikatsii v upravlinni mashynobudivnym pidpriemstvom" [Economic evaluation and development of communications in managing engineering companies]. avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04, 2007.

Chip, L. O. "Pidvyshchennia ekonomichnoi stikiťosti ahrarynykh pidpriemstv u rynkovykh umovakh" [Improving economic sustainability of agricultural enterprises in market conditions]. avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04, 2008.

Ekonomiko-matematicheskii entsiklopedicheskii slovar [Economic-mathematical encyclopedia]. Moscow: Bolshaia russkaia entsiklopediia; Infra-M, 2003.

Feshchur, R. V., and Baranivska, Kh. S. "Ekonomichna stiikist pidpriemstva – stanovlennia poniatiinoho bazysu" [The economic stability of the enterprise - the emergence of conceptual basis]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika» : Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 684 (2010): 284-290.

Krasnova, V. V., and Savchenko, M. V. "Osoblyvosti diahnostryky vtraty ekonomichnoi stiikosti pidpriemstva" [Features diagnostics loss of economic viability]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky* vol. 3, no. 3 (2014): 29-32.

Kobets, S. P. "Metodychnyi pidkhid do otsiniuvannia ekonomichnoi stiikosti pidpriemstva" [The methodical approach to the evaluation of economic viability]. <http://global-national.in.ua>

Kharytonova, O. S. "Ekonomichna stiikist pidpriemstva iak osnova zabezpechennia ioho konkurentospromozhnosti" [The economic stability of the enterprise as a basis to ensure its competitiveness]. *avtooref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2008.

Lunkina, T. I. *Zabezpechennia ekonomichno stiikoho rozvytku silskohospodarskykh pidpriemstv na osnovi intensyfikatsii vyrobnytstva* [Ensuring economically sustainable development of farms through intensification of production]. Mykolaiv, 2011.

Liubchenko, N. L. "Systema komunikatsiinoho menedzhmentu pidpriemstva" [The system management communications company]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 10 (2013): 40-45.

Mazorenko, O. V. "Formuvannia informatsiinoho seredovyscha funktsionuvannia ta rozvytku pidpriemstva" [The formation of the information environment functioning and development of the company]. *avtooref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2014.

Shliaha, O. V. "Informatsiine zabezpechennia systemy upravlinnia mashynobudivnykh pidpriemstv" [Information management control system engineering enterprises]. *avtooref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2007.

Shevchuk, N. V. "Informatsiia iak ekonomichniy resurs: sutnist i rol u zabezpechenni konkurentospromozhnosti suchasnoho pidpriemstva" [Information as an economic resource: the nature and role in the competitiveness of the modern enterprise]. <http://www.economy.nayka.com.ua>

Skrynkovskyi, R. M. "Osvitnyo-fakhovyi potentsial personalu iak faktor vplyvu na investytsiinu pryvablyvist pidpriemstva" [Educational and professional staff as a factor of potential impact on the investment attractiveness of the company]. *dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.07*, 2014.

Skrynkovskyi, R. M. "Diahnostyka tekhniko-tekhnolohichnoi bazy, orhanizatsiinoho rivnia i resurso- ta enerhozberezhennia pidpriemstva v konteksti ekonomii vytrat, bezdefektnosti ta rytmichnosti vyrobnytstva" [Diagnosis of technical and technological base, organizational level and resource and energy saving enterprises in the context of cost savings, lack of defects and rhythm of production]. *Biznes Inform*, no. 5 (2015): 178-184.

Skrynkovskyi, R. M. "Diahnostyka vykorystannia trudovykh, materialnykh, finansovykh ta enerhetychnykh resursiv pidpriemstva iak instrument upravlinnia elementamy ioho vyrobnychohospodarskoi diialnosti" [Diagnosis of labor, material, financial and energy resources as a tool for enterprise management elements of its industrial and economic activities]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2015): 249-254.

Yankovska, L. A. "Upravlinnia pidhotovkoiu ta perepidhotovkoiu pratsivnykiv promyslovoho pidpriemstva v systemi menedzhmentu personalu" [Management training and retraining of employees of industrial enterprises in the system of personnel management]. *avtooref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.02*, 2000.